

HOCA NEŞ'ET (1735-1807)

Edirne'de doğdu. Asıl adı Süleyman'dır.

Babasıyla gittiği hac dönüşü Konya'da Mevlana'nın türbesini ziyaretleri sırasında Neş'et'e Ebubekir Çelebi tarafından Mevlevî sikkesi giydirildi. Mevlevî tarikatı adeta onun hayatının bundan sonraki yıllarına yön verdi. İstanbul'a döndükten kısa bir müddet sonra babasını kaybeden Neş'et, öğrenimine devam ederken Yasinizade gibi devrin tanınmış hattatlarından nesih meşketti. Tahmasb Kulu Nadir Şah'ın hekimi şair Eymenî'den Farsça dersleri alarak bu dilde şiir yazacak bir seviyeye ulaştı.

Türkçe şiirlerinde Dayezâde Cûdî Efendi'den yardım gördü ve birçok şair in divanını okuyup eski şiiri tanıma fırsatı buldu. **Dayezâde yazdığı bir mahlasname kıtası ile kendisine Neş'et mahlasını verdi.** Neş'et, 1754'te Sadrazam Koca Ragıb Paşa'yı ziyarete gelen Nakşibendlî ve Mevlevî şeyhi Bursalı Mehmed Emin Efendi'nin etkisinde kalarak Nakşibendlî tarikatına intisap etti.

Hoca Neş'et silah kullanmada son derece ustaydı. Bu yeteneği ve üzerinde bulunan zeamet dolayısıyla 1768-1774 Osmanlı Rus savaşına katıldı. Burada şahit olduğu bazı savaş sahnelerini şiirlerine de yansıttı (Divan, s. 18, 20, 44, 88). Savařtan sonra hayatını tamamıyla ilim ve kùltür faaliyetlerine hasrederek **Farsça dersleri verdi, Mesnevi okuttu.** Molla Gürani semtindeki konağı devrinde adeta bir mektep vazifesi gördü ve pek çok şairin yetişmesine vesile oldu.

Hoca Neş'et'in asıl önemi, ortaya koyduğu eserlerden çok yetiştirdiği öğrenciler ve özellikle devrinde İran edebiyatının adeta yeniden keşfedilmesine vesile olmasından ileri gelmektedir. XVIII. yüzyıla girilirken İran edebiyatının Türk edebiyatı üzerindeki etkisi azalmaya başlamıştı. Hoca Neş'et'in, Şeyh Galib'in de aralarında bulunduğu genç şairlere İran edebiyatını ve sebk-i Hindl'nin öncülerinden Saib-i Tebrizi ile Şevket-i Buhari'yi okutup sevdirmesi sonucunda Osmanlı şairleri üzerinde sebk-i Hindi'nin ve genellikle İran şiirinin etkileri yeniden artmış, böylece bu etkiyi şiirlerinde yansıtan bir grup şair ortaya çıkmıştır.

Şairliğinden ziyade birçok önemli şahsiyetin yetişmesine katkıda bulunan Neş'et, yazdığı **mahlasnameleriyle de büyük bir şöhrete kavuşmuştur.** Pertev, Neş'et'in yazdığı

mahlasnamelerin, bir divan oluşturacak kadar çok olduğunu söyler. Divanında ise bunlardan 16 tanesi vardır. Dolayısıyla **Neş'et, şiire yönelen gençlere yol gösterdiği ve yazdığı mahlasnamelerle her birine uygun mahlaslar verdiği için "hoca" lakabı ile anılmıştır.**

Şeyh Galib'e verdiği Es'ad, Beylikçi Mehmed'e verdiği İzzet, vak'anüvis Muvakkitzade Mehmed'e verdiği Pertev ve Şeyh Vahyi'nin mahlası bunların en tanınmışlarıdır.

Genellikle vasat bir şair olarak değerlendirilen Hoca Neş'et'in şiirleri içinde na'ları daha başarılı sayılır.

ESERLERİ

1.Divan

Muvakkitzade Pertev, Hoca Neş'et'in öğrencisidir ve Neşet Divanı Pertev tarafından düzenlenmiştir.

İlhan GENÇ, Hoca Neş'et: Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divan'ın Tenkidli Metni, Müstakil Yayınevi, İzmir.

2.Tercüme-i Şerh-i Dü Beyt-i Molla Cami: Abdurrahman-ı Câmî'nin Risale-i Şerh-i Beyteyn-i Mesnevi-i Mevlevi adlı eserinin tercümesidir. Hoca Neşet'in tasavvuf ve tarikatlarla ilgili fikirlerinin, ahlaki hikâye ve fikraların, kendisine ve başkalarına ait şiirlerin yer aldığı eser oldukça ağır, secili ve sanatlı bir nesir diliyle kaleme alınmıştır.

3.Tercümetü'l-Işk: Muhammed Nakşibendi tarafından yazılan Nakşibendi tarikatıyla ilgili Meslekü'l-envar ve Menba'u'l-esrar adlı eserin tercümesidir

4.Tufan-ı Marifet: Hintli şair Mirza **Bîdil**'in **Tur-ı Marifet** adlı eserine nazire olarak kaleme alınan manzum mensur karışık bu Farsça eserde Hoca Neş'et, tasavvufi görüşlerini açıklamaktadır. Belli seviyede bir tasavvuf kültürüne sahip okuyucuya hitap eden eserin daha geniş bir kitle tarafından anlaşılabilmesi için Seyyid İbrahim Hanif Bey tarafından Şerh-i Tufan-ı Ma'rifet adıyla tercümesi ve şerhi yapılmıştır.

5.Muharrerât-ı Hususiyye-i Neş'et: Hoca Neş'et in bazı dostlarıyla devlet adamlarına yazdığı mektuplarla bunlara verilen cevaplardan meydana gelmektedir.